

El folklore com a patrimoni ens ha d'ajudar a créixer com a societat

Probablement haurem de començar pel final en aquest resum de les IV Jornades del Patrimoni Literari ebrenc que, amb el títol de *Xalant, treballant i pregant*, han tingut lloc a la Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa del 12 al 16 de novembre. I dic això perquè la realització d'aquestes Jornades no hauria estat possible sense la inestimable participació d'un seguit de persones a qui volem donar un sincer regreïment. En primer lloc volem agrair la col·laboració de diferents entitats per les atencions rebudes. Donar les gràcies també als tècnics del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, als professors d'Universitat i als escriptors/es. El nostre agraïment es fa també extensiu a totes aquelles persones que amablement ens han obert les portes de casa seva i als que han col·laborat des de diferents vessants en la gestació d'aquestes Jornades, la informació de les quals ha estat molt enriquidora perquè a més hem parlat sobre un tipus de patrimoni immaterial, aquell que toca de ple els sentits i que es transmet de generació en generació com a part essencial de la identitat d'un poble. En definitiva, una expressió cultural viva.

De manera cronològica tractaré de fer-ne un resum sense entrar en valoracions, ja que considero que això correspon als assistents i també, encara que des d'una altra perspectiva, als participants.

La ponència de la doctora Claire Guiu, professora de la Universitat de Nantes, donava el tret de sortida de les Jornades i alhora ens servia per a introduir el concepte de folklore de manera genèrica a partir de l'experiència personal, però també per a tractar de demostrar quina mena d'influència pot arribar a tenir el folklore amb la construcció d'una identitat col·lectiva i d'un territori, en aquest cas el territori ebrenc.

El besnet de Joan Moreira va glossar des de la perspectiva familiar la seva

figura, ampliada després per Josep M. Gasulla, que ens va apropar al Moreira escriptor que publicava a la premsa tortosina com va demostrar la periodista Silvia Tejedor amb la lectura d'alguns escrits.

El primer dia va concloure amb la ponència de l'historiador Ramon Miravall sobre la figura del folklorista Vergés Paulí.

El dimarts dia 13 dedicat a les contalles, Vicent Pellicer ens definia el concepte de "literatura popular" tot homenatjant cinc persones que van viure al massís del port, ajudant-se també de les seves fotografies. Després ens van parlar dels personatges fantàstics de la literatura popular ebrenc a través de propostes didàctiques i de lleure de la mà de la professora Àngels Castellà i de l'escriptor Joan Carles Borrego. Per a finalitzar el dia, la professora de la URV, la doctora Carme Oriol ens parlava de les llegendes contemporànies i la doctora Mònica Sales, també professora de la mateixa universitat, ens apropiava al terme de

l'etnopoètica (rondalles, llegendes, relats sobre experiències reals...).

El dimecres 14 arribava el torn de la jota a càrrec de l'historiador Roc Salvadó, de l'etnòloga Carme Queralt, del professor del Conservatori de Música a Tortosa, Joan Vidal, que va parlar sobre el cantador de finals del segle XIX, Mariano Manta, o del mateix Arturo Gaya, que va fer una exhaustiva conferència sobre Joan Moreira i el folklore tortosí.

El dijous dia 15 es va dedicar al bestiar, gegants i imatgeria festiva. Varen participar en una taula rodona Domingo Tomàs, Cinta Fontanet, Dolors Queralt, Joan Carles Bonfill, Ramon Garcia i Xell Aixarch. Dues ponències més sobre els gegants, una a càrrec del tècnic de la Generalitat, Jan Grau, estretament vinculat al món geganter i l'altra de part de Maria Cinta Llasat, que parlà dels gegants de Tortosa i fou qui va tancar la sessió.

Tornaríem a parlar una altra vegada de la relació existent entre la cultura

popular i la identitat, però aquesta vegada el filòleg Carles Castellà es va referir a la identitat de l'individu el darrer dia d'aquestes Jornades, que van concloure d'una manera festiva amb la presentació del llibre *Lo Cançoner* (de la Terra de l'Ebre) i un tast musical dels seus autors, Quico el Cèlio, el Noi i el Mut de Ferreries.

De la mateixa manera que al seu darrer llibre hi consten tots els acords per poder tocar i cantar les seues cançons d'una manera senzilla, també nosaltres hem tractat amb l'organització d'aquestes Jornades de fer arribar el folklore i la cultura popular a la gent a través d'una mirada plural i de mostrar el ventall de les diverses manifestacions i vessants, perquè tothom les pugui conèixer i fins i tot valorar i estimar.

Irene Prades Ginovart
Directora de la Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa

La llavor ja està sembrada però cal donar encara més passes perquè aquest patrimoni cultural, que és de tots i que per la seva condició d'immaterial (transmissió intergeneracional, interacció amb la història, caràcter identitari i constant recreació i evolució) és d'una gran fragilitat, no es perdi per sempre, sinó que continuï ajudant-nos a créixer com a societat.

EL DIBUIX DE LA SETMANA

per Jokin Moya

